

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

10

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้บทเพลงประกอบการสอนของครูประถมศึกษา และยังไม่เคยมีผู้ใดทำการวิจัยเรื่องนี้มาก่อนเลย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าวรรณคดีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนตรี จิตวิทยาสำหรับเด็ก และการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเป็นสำคัญ โดยได้รวบรวมข้อคิดและผลงานต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

ความสำคัญของคนตรี

✓ 2 คนตรี เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข ความรื่นเริง สนุกสนาน ช่วยผ่อนคลายความทุกข์ได้ในบางขณะ และยังช่วยลดความเครียด เครียดทางจิตใจลงได้มาก ¹

~~อรวรรณ บรรจงศิลป์ ได้กล่าวไว้ว่า คนตรี เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์และช่วยบำบัดโรคร้ายไข้เจ็บ นอกจากนี้ คนตรียังทำให้เราทราบและเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของมนุษย์ ²~~

¹สมโภช รอดบุญ, คลาสสิก (กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์, 2518), หน้า 1.

²อรวรรณ บรรจงศิลป์, "วิชาคนตรีสำหรับครูประถมศึกษา," เอกสารประกอบการอบรมครู, หน้า 1 (อัครสำเนาะ).

สุดใจ ทศพร ไก่กล่าวถึง คนตรีไว้ว่า คนตรีเป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจเบิกบาน
 ราวเรียงแจ่มใส ที่ใดมีเสียงคนตรี ที่นั่นเต็มไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ คนตรีจึงมีบทบาท
 สำคัญต่อวงสังคมของมนุษย์โดยทั่วไป และมีอิทธิพลต่ออารมณ์ของมนุษย์เราเป็นอันมาก
 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า มนุษย์กับคนตรีเป็นของคู่กัน และคนตรีเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการและ
 จะขาดเสียมิได้ ¹

005002

~~สายสุรี จุติกุล ไก่กล่าววว่า คนตรีเป็นสื่อหนึ่งในการแสดงออกของความ
 ต้องการ ความคิดประเภทต่างๆ ความเข้าใจ ความรู้สึกและจินตนาการของคน
 นอกจากนี้ยัง เป็นตัวเราให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ต่างๆ ²~~

จะเห็นได้ว่า คนตรีมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อมนุษย์ในด้านต่างๆ เป็นอย่าง
 มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ //

๕ คนตรีและจิตวิทยาสำหรับเด็ก

มีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคนตรีและจิตวิทยาสำหรับเด็กหลายคน เช่น วิรัช
 ชูขสูงเนิน ไก่กล่าวถึง คนตรีโดยเฉพาะเสียงเพลงกับเด็กเล็ก ดังนี้คือ โดยธรรมชาติ
 ทารกมีความสนใจคนตรีมาตั้งแต่เล็กๆ จะสังเกตได้จากพฤติกรรมกรรมการแสดงความ
 พอใจเมื่อได้ยินเสียงเพลงกล่อม โดยขยับตัวไปตามจังหวะ และแสดงสีหน้าท่าทาง

¹สุดใจ ทศพร, คนตรีศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงธน, 2516),
 หน้า 1 -3.

²สายสุรี จุติกุล, "การสอนคนตรี นาฏศิลป์ และการละครในโรงเรียน,"
ในจุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
 (แผนกโรงงาน), 2518), หน้า 158.

ว่ามีความสุข¹ ซึ่งความเห็นนี้ก็ตรงกับหม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา² และสมโภช รอคบุญ³ จากความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก เฟรเดอริค โพรเบล

(Frederick Froebel) นักการศึกษาชาวเยอรมัน ได้ทำการศึกษาเด็กอย่าง ใกล้เคียง และทำการทดลองสอนเด็กเล็ก โดยใช้การเล่นและการร้องเพลงเป็นเครื่องมือในการสอน ทำให้ได้แนวคิดที่น่าสนใจว่า การเล่น และการใช้เพลงมีความสำคัญ ต่อเด็กเล็ก และการศึกษาที่จัดขึ้นนี้ สามารถที่จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กอีกด้าน หนึ่งด้วย⁴

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กใน การร้องเพลงว่า เด็กเล็กมักจะชอบร้องเพลงโดยไม่คำนึงถึงว่าจะถูกผิด รู้สึกสนุก- สนานที่ได้ยินเสียงของตนเอง และหัวเราะดีใจเมื่อร้องเพลงได้ เด็กจะเริ่มร้องเพลง ง่ายๆได้เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ แม้ว่าจะไม่รู้ เนื้อร้องที่ถูกต้องก็ตาม เด็กจะรู้จัก

---

¹ วิรัช ชูสูงเนิน, "ดนตรีเบื้องต้นสำหรับครูประถมศึกษา," เอกสารประกอบการเรียน, (พิษณุโลก แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520), หน้า 9.

² หม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา, "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย คนตรีและ การเคลื่อนไหว," ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, สุมิตร คุณานุกร, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร สารมวลชน (แผนกการพิมพ์), 2520), หน้า 151-152.

³ สมโภช รอคบุญ, คลาสสิก, หน้า 1.

⁴ โกวิท ชันชสิริ, "กิจกรรมดนตรีสำหรับครู," (เอกสารประกอบการเรียน แผนกวิชาสารพัดศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

แทนตามเสียงดนตรี พออายุ 3 ขวบ ก็จะจำทำนองเพลงต่างๆ ได้มากขึ้น และชอบร้องเพลงใดเพลงหนึ่งซ้ำกัน ในปีต่อๆ มา เด็กจะร้องเพลงใดถูกต้องขึ้น เมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ เด็กรู้จักฟังดนตรี หรือเล่นดนตรีได้ เมื่อได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง¹

~~แอกเนส เคอ ลามา ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัย 4 ขวบ ว่า เด็กชอบร้องเพลงเป็นอย่างมาก และชอบฟังเพลงใหม่ๆ ด้วยความสนใจ ไม่ว่าจะทำงานหรือเล่น และผู้เขียนยังได้แสดงความเห็นต่อไปว่า การแสดงออกทางดนตรีที่เป็นไปโดยธรรมชาติที่สุดของเด็กคือการร้องเพลง เพราะการร้องเพลงเป็นการแสดงความรู้สึกและเป็นเครื่องตอบสนองความต้องการของเด็ก²~~

นอกจากนี้ นักการศึกษาบางท่านเช่น เบญจมา แสงมลิ เรื่องอุไร กุศลาสัย และล้วน ควันธรรม ได้ให้ความเห็นว่า วิธีหนึ่งที่ได้ผลดีที่สุด ในการอบรมเด็กคือการใช้บทเพลงเนื่องจาก

เด็กเป็นผู้ที่ชอบเพลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ชอบกระโดดโลดเต้นไปตามจังหวะเพลง หากเราสามารถจัดเพลงและการเล่นประกอบเพลงมาให้เด็กใคร่ร้องใคร่เล่น เด็กก็จะเกิดความสนุกสนานได้พักผ่อนคลายใจ ได้เปลี่ยนอิริยาบถ ได้ความรู้ เกิดความซาบซึ้งในความไพเราะของดนตรี และเกิดทัศนคติที่ดีต่อเรื่องราวต่างๆ ที่บรรจุไว้เป็นบทเพลง โดยไม่ต้องบังคับแต่อย่างใด³

---

¹ สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, จิตวิทยาเด็ก (พระนคร : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2513), หน้า 134.

² แอกเนส เคอ ลามา , โรงเรียนหลังเลิกสี่แควง, แปลโดย เสนาะจิตร สุวรรณโพธิศรี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2516), หน้า 160.

³ เบญจมา แสงมลิ, เรื่องอุไร กุศลาสัย และล้วน ควันธรรม, เพลงเด็กและวิธีเล่นประกอบ (พระนคร : องค์การของคุรุสภา, 2511), หน้า คำนำ.

โฮวาร์ด ไทปแมน (Howard Taubman) นักการศึกษาชาวอเมริกัน
ได้ให้ความเห็นตรงกันว่า ไม่มีเด็กคนใดที่ไม่ชอบและไม่มีการสนองตอบดนตรี นอกจาก
เด็กที่พิการ เท่านั้น ¹

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ธรรมชาติของเด็กนั้นชอบเสียงเพลง
และชอบร้องเพลง ตั้งแต่ยังเป็นทารก จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาตามความพัฒนาการของ
ร่างกายในวัยต่างๆ การจัดประสบการณ์ที่สนองความต้องการและความพอใจของเด็ก
จึงควรมีบทเพลงประกอบในกิจกรรมต่างๆ ด้วย จะทำให้เด็กได้รับความรู้ และเกิด
ความสนุกสนานไปพร้อมๆ กัน

6 ความสำคัญของดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ในพุทธศตวรรษที่ 23 -24 นักการศึกษาคนสำคัญๆ เช่น รูสโซ
(Rousseau) เพสตาลอซี (Pestalozzi) และ โพรเบล (Proebel) ได้เล็งเห็น
ถึงคุณค่าของดนตรี และมีส่วนสนับสนุนให้ดนตรีเข้ามามีบทบาทในการศึกษา เนื่องจาก
ดนตรีช่วยให้เด็กเจริญเติบโตและมีพัฒนาการพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์
และสังคม ²

มีผู้เห็นด้วยกับความคิดข้างต้นนี้หลายท่านด้วยกัน เช่น อรุณ เอี่ยมเอก มี
ความเห็นว่าการร้องเพลงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ในการเรียน
และยังช่วยในการอบรมจิตใจ ถ้านำการร้องรำทำเพลงเข้ามาใช้ในโรงเรียนประดม-

¹ Howard Hyman Taubman, How To Bring Up Your Child to Enjoy Music (New York: Hanover House, 1958), p.1.

² โกวิท ชันชศิริ, "กิจกรรมดนตรีสำหรับครู," (เอกสารประกอบการเรียน
แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

ศึกษาก็จะเป็นประโยชน์เป็นอันมาก ¹

วงการศึกษานี้ในปัจจุบันถือว่า คุณครู เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในเนื้อหาของกระบวนการศึกษา เพราะคุณครูมีส่วนช่วยทำนุบำรุงชีวิตเด็กให้สมบูรณ์ พูนสุข ทั้งเป็นตัวประกอบสำคัญที่จะส่งเสริมบุคลิกภาพของแต่ละคน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คุณครูสามารถส่งเสริมพัฒนาการของมนุษย์ได้ไกลที่สุด ²

จะเห็นได้ว่าขณะนี้บุคคลส่วนใหญ่ และผู้บริหารทางการศึกษาได้มองเห็น ความสำคัญของการดนตรีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะดนตรีคือ ผลรวมของชีวิต ³

ทุกคนย่อมต้องการความสุข โดยเฉพาะความสุขทางใจซึ่งเกิดจากอารมณ์ ผู้ใดมีความสุขทางใจก็จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่นทั้งด้านการทำงาน และความเป็นอยู่ ส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสุขทางใจก็คือ เสียงอันไพเราะของคุณครู จากข้อคิดนี้เป็นผลทำให้มีการสอนวิชาดนตรีขึ้นในโรงเรียน เพื่อต้องการให้เด็กได้รับความสุขทางใจจากการฟังดนตรี การร้องเพลงก็จะทำให้เด็กสามารถเรียนวิชาต่างๆ ด้วยดีและเป็นสุข ⁴

¹อรุณ เอี่ยมเอก, "การสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา," ประชาศึกษา (พฤศจิกายน 2516) : 13

²โกวิท ชันขศิริ, "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย : ดนตรี," ใน หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, สุมิตร คุณานุกร, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน . (แผนกการพิมพ์), 2520), หน้า 131.

³Bessie R. Swanson, Music in the Education of Children (San Francisco : Wadsworth, 1961), p. 16.

⁴วิรัช ชัยสูงเนิน, "ดนตรีเบื้องต้นสำหรับครูประถมศึกษา," เอกสารประกอบการเรียน, หน้า 4.

๗) สุเทพ โขคสกุล ได้กล่าวว่า "นักการศึกษาเคยเปิดเพลงให้เด็กได้ร้องเพลง ผล..เด็กเรียนในวิชาอื่นได้ดีขึ้น...นักจิตวิทยาการศึกษาระดับโลกใช้เสียงเพลงให้เกี่ยวข้องกับการเรียนการศึกษา ผล... การเรียนการสอนสนุกสนาน ผู้เรียนร่าเริง"

สุชาติ ศันชนะเดชา ให้ความเห็นว่าเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีคุณค่าอย่างมากต่อการศึกษา การจัดประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความถนัดตามความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล ย่อมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาได้อย่างแท้จริง ตรงตามแนวการศึกษาแผนใหม่²

โกวิท ชันชศิริ เน้นถึงความจำเป็นของการสอนดนตรีว่า การสอนดนตรีนั้นมีความสำคัญคือ

1. ช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตของเด็กในด้านต่างๆ
2. เสี่ยงและดนตรีมีอิทธิพลต่อการแสดงออก และการสนองตอบของเด็ก
3. ช่วยพัฒนาความสามารถในทางดนตรีของเด็กให้เข้าสู่หลักเกณฑ์
4. เป็นสื่อการแสดงออกทางอารมณ์
5. เป็นภาษาหนึ่งที่สามารถสื่อความหมายโดยที่ภาษาพูดไม่สามารถจะแสดง

¹สุเทพ โขคสกุล, "อิทธิพลของเสียงเพลง," มิตรครู 15 (ตุลาคม 2516) : 14.

²สุชาติ ศันชนะเดชา, "การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความถนัดทางดนตรีของซีซอร์ เพื่อใช้กับเด็กไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หน้า 1.

ออกได้¹

สายสุรี จุติกุล มีความเห็นว่า คนตรีเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ควรมีการประมวลความรู้ทั้งปวงให้ประสานกันเพื่อให้เห็นว่าทั้งหมดที่เรียนมานั้นคือชีวิต วิธีประมวลประสานความรู้วิธีหนึ่งคือ การใช้ดนตรีเป็นตัวประมวล ประสาน เช่น ร้องเพลง ประกอบการ เรียนวิชาหนึ่ง ก็ช่วยให้นักเรียนได้ความรู้ ตั้งแต่เนื้อร้อง ทำนองเพลง ที่ถูกต้อง ได้รับความรู้จากเนื้อหาในบทเพลง ซึ่งสามารถโยงและต่อเนื่องให้สัมพันธ์กับวิชาใดไม่มีที่สิ้นสุด²

~~งานวิจัยเกี่ยวกับผลของเสียงดนตรี ในด้านการศึกษายังมีน้อย เท่าที่ ค้นคว้าและรวบรวมผลงานวิจัยและความคิดเห็นของนักการศึกษาได้มีดังนี้~~

~~การวิจัยในต่างประเทศ ชวอช (Schwartz) ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์โลกได้ทำการศึกษาดังผลของเสียงดนตรีประกอบในภาพยนตร์ (Background Music) ที่มีต่อทัศนคติด้านสงครามและความรักสงบของนักเรียนไฮสกูลชั้นปีที่ 2 จำนวน 159 คน จากโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐนิวยอร์ก~~

~~สรุปผลการทดลองได้ดังนี้~~

- ~~1. นักเรียนกลุ่มที่ได้ดูภาพยนตร์เจียบ ไม่มีผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมสงครามและความรักสงบ~~

¹โกวิท ชันศิริ, "กิจกรรมดนตรีสำหรับครู;" (เอกสารประกอบการเรียน แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

²สายสุรี จุติกุล, "การสอนดนตรี นาฏศิลป์ และการละครในโรงเรียน," ใน จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย, หน้า 59.

2. นักเรียนกลุ่มที่ได้ดูภาพยนตร์ที่มีเสียงดนตรีประกอบในลักษณะส่งเสริมเนื้อเรื่อง
ของภาพยนตร์ มีผลอย่างมีนัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับความรักสงบ
3. ส่วนนักเรียนกลุ่มที่มีเสียงดนตรีประกอบในลักษณะไม่กลมกลืนกับเนื้อเรื่องของ
ภาพยนตร์ ไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งค่านิยมสงครามและรักสงบ ¹

เฟรดเคอริค (Frederick) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อประ-
สิทธิภาพในการอ่าน เขาได้ทำการทดลองนักศึกษาในมหาวิทยาลัยพบว่า กลุ่มที่ไม่มีดนตรี
ประกอบมีประสิทธิภาพในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่มีเสียงดนตรีประกอบ และเสียงดนตรีนั้นมี
อิทธิพลต่อนักศึกษาที่มีระดับสติปัญญาสูง ²

ผลการวิจัยนี้เปรียบเทียบกับของ ฟรีบอร์น และ เฟรเชอร์ (Freebourne
& Fleischer) แล้วจะเห็นว่า มีข้อแตกต่างกันเล็กน้อย คือ ฟรีบอร์นและเฟรเชอร์ได้ทำ
การศึกษาที่มหาวิทยาลัยไอโฮโอกับนักศึกษาจำนวน 40 คน โดยแบ่งผู้ทดลองออกเป็น 5
กลุ่มให้อ่านหนังสือโดยมีดนตรี Jazz, Classic, กึ่ง Classic และ Popular
ประกอบ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ใช้เสียงดนตรีประกอบเลย ผลปรากฏว่า กลุ่มที่ใช้เสียงดนตรี
เป็นกลุ่มที่อ่านได้เร็วกว่ากลุ่มอื่น และคะแนนของนักศึกษาทั้ง 5 กลุ่มนั้นไม่ -

¹Stanley Schwartz, "The Music and Attitude Change,"
Dissertation Abstracts, 31 (May 1971) : 5677 A.

²P. Frederick, "The Influence of Musical Distraction upon
Reading Efficiency," The Journal of Educational Research , 66
(February 1973) : 263 - 268.

แตกต่างกัน ¹

ในประเทศไทย ได้มีผู้ทดลองนำเสียงดนตรี เข้ามาใช้ในการสอนครั้งนี้คือ
 เลิศ อานันท์นะ ได้ทดลองนำเสียงดนตรีมาใช้เพื่อประกอบการสอนแบบ
 สร้างสรรค์ทางศิลปะ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514

การทดลองปรากฏผลดังนี้

ผลดี

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก (Emotional Growth)
2. ช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในทางสร้างสรรค์
3. เสริมสร้างความคิด จินตนาการ (Imagination) เช่น นักเรียนเขียนภาพทะเล ครูผู้สอนจะเปิดเครื่องบันทึกเสียงที่เป็นเสียงคลื่นลม หรือเพลงเกี่ยวกับทะเล เขียนภาพสงคราม เปิดเสียงปืนใหญ่ เครื่องบิน รถถัง จรวด ฯลฯ
4. ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทตา หู กล้ามเนื้อมือให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด
5. ทำให้เหนื่อยช้า คลายความตึงเครียด

ผลเสีย

1. การเลือกเพลงหรือเสียงดนตรีประกอบการสอนที่ไม่ตรงกับหัวเรื่อง
 ที่ให้นักเรียนทำ จะไม่มีผลในทางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

---

¹C Freebourne and M Fleisher , "The Effects of Musical Disturbance upon Reading Rate and Comprehension," Journal of Education Psychology, 30 (April 1952): 101-109.

2. การเปิดเพลงหรือเสียงดนตรีที่ไม่เหมาะสม บางครั้งทำให้นักเรียนสนใจกับการฟังเพลงหรือเสียงดนตรีมากกว่าการแสดงออกทางศิลปะ¹

สำหรับการใช้เสียงดนตรีประกอบการเรียน ในปี 2519 สมชาย ยัมพันธ์ ได้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้อุวิชาสังคัมศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายกับสไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรี ผลการทดลองพบว่า ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น การสอนโดยใช้สไลด์สีประกอบเสียงบรรยาย สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบไทยเดิม สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบไทยพื้นเมือง และสไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบไทยสากล ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทัดเทียมกัน

ส่วนการเปรียบเทียบความชอบในการจำการสอนโดยใช้สไลด์สีประกอบเสียงบรรยาย สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบไทยเดิม สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบไทยพื้นเมือง สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบไทยสากล ให้ผลของความชอบในการจำทัดเทียมกัน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายผลว่าการสอนโดยใช้สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและสไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบต่างๆ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทัดเทียมกันนั้น อาจเป็นเพราะนักเรียนเคยชินกับการสอนแบบบรรยายจึงมุ่งที่จะฟังเสียงบรรยายมากกว่าดนตรีที่ใช้ประกอบ ถึงแม้ว่าการสอนโดยใช้สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรีแบบต่างๆ น่าจะดึงดูดความสนใจมากกว่าและผลงานวิจัยที่ได้มา

¹ เลิศ อานันท์, ศิลปะกับเด็ก (กรุงเทพมหานคร:กราฟิควารต์, 2518),
หน้า 9 - 10.

มีผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่การวิจัยนี้ สามารถบอกให้ทราบว่า การใช้เสียงดนตรีประกอบเป็นแบคกราวด์นั้นมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าหรือทัดเทียมกัน โดยเมื่อนำค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ใช้เสียงดนตรีประกอบเป็นแบคกราวด์มารวมกันก็ได้ค่าสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้เสียงดนตรี ซึ่งแสดงว่าเสียงดนตรีแบคกราวด์นั้น นอกจากไม่เป็นเสียงรบกวนแล้ว ยังเป็นเสียงที่ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น¹

นอกจากการศึกษาเอกสารและรายงานต่างๆ ในด้านความสำคัญของดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พอจะสรุปได้ว่า ดนตรีมีส่วนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาความคิดและบุคลิกภาพ โดยเฉพาะในชั้นประถมศึกษาชั้นต้น เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะนำดนตรีเข้ามาประกอบ ในการเรียนการสอนและจากรายงานการวิจัยและการทดลองต่างๆ ก็เป็นเครื่องยืนยันแล้วว่า เสียงเพลงมีอิทธิพลและมีผลต่อการศึกษาของเด็กอย่างมาก

ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมการใช้ดนตรีประกอบการสอนในโรงเรียนกันอย่างจริงจัง

X ประวัติความเป็นมาของบทเพลงประกอบการสอน

ดนตรีเป็นสิ่งที่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่เกิด เมื่อมนุษย์เกิดอารมณ์ต่างๆ ก็ถ่ายทอดออกมาเป็นเสียงสูงๆ ต่ำๆ เมื่อมีภาษาพูด ภาษาคนตรีก็เจริญควบคู่มาด้วย จนในที่สุดมีการผสมผสานระหว่างภาษาพูดกับภาษาคนตรี ออกมาเป็นบทเพลงต่างๆ เช่น เพลงเห่กล่อม เพลงรัก เพลงปลุกใจ และเพลงเกี่ยวกับความเป็นอยู่ เป็นต้น

¹สมชาย ยิ้มพจน์, "การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาจากการใช้สไลด์สีประกอบเสียงบรรยายกับสไลด์สีประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 36 - 38.

เมื่อมนุษย์มีพัฒนาการทางสติปัญญาเพิ่มขึ้น มีการเรียนรู้ทางวิชาการก้าวหน้าขึ้น มนุษย์ก็พยายามนำดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตมากขึ้น เพื่อเป็นการตอบสนอง-อารมณ์ ทั้งนี้จะเห็นได้จากงานวิจัยต่างๆ ดังที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น

สำหรับในประเทศไทย คนตรีก็มีบทบาทควบคู่มากับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนไทยในทุกด้าน โดยเฉพาะในงานพิธีต่างๆ เช่น งานวันเกิด งานบวช และงานแต่งงาน ฯลฯ มักมีดนตรีเป็นส่วนประกอบด้วยเสมอ แต่การที่คนไทยในอดีตไม่นำดนตรีเข้ามาผสมผสานกับวิชาการ อาจเป็นเพราะการศึกษาของไทยเริ่มต้นมาจากวัด ซึ่งมีพระเป็นผู้สั่งสอนให้ความรู้ และพระเหล่านี้ต้องอยู่ในพระธรรมวินัย การเรียนการสอนในระยะแรกจึงมีได้นำบทเพลงมาประกอบการสอน อย่างไรก็ตามก็มีการอ่านเสียงสูง เสียงต่ำ และมีจังหวะจะโคน ในบทเรียน เช่น การอ่านคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองต่างๆ ¹

ในระยะหลัง นักการศึกษาของไทยหลายท่าน เช่น เบญจา แสงมลิ หม่อมอุบลรัตน์ บริพัตร ณ อยุธยา ฯลฯ ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และพบว่าดนตรีมีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้าน จึงได้เริ่มมีการนำบทเพลงมาประกอบการสอน การแต่งเนื้อร้องและทำนองของบทเพลงสำหรับเด็ก มักจะคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ เช่น บทเพลงสั้นๆ ง่ายๆ มีคำคล้องจอง และทำนอง ก็อาจได้มาจากบทเพลงกล่อมเด็ก บทเพลงพื้นเมือง บทเพลงไทยเดิม ซึ่งนำมาดัดแปลงให้ง่ายขึ้น หรือจากทำนองเพลงสากลของชาติต่างๆ

เบญจา แสงมลิ ให้ความเห็นว่าการแต่งบทเพลงประกอบการสอน คงจะ

¹ สัมภาษณ์ อรวรรณ บรรจงศิลป์, หัวหน้าสายวิชาศิลปศึกษา

เริ่มประมาณ พ.ศ. 2483 โดยเริ่มต้นจากมีเพลงประกอบการสอนในชั้นอนุบาลก่อน เมื่อครูเห็นความสำคัญ จึงเริ่มมีการแต่งบทเพลงประกอบการสอน ในชั้นประถมศึกษา
ชั้น 1

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ มีความเห็นต่างออกไปว่า คงจะเริ่มมีบทเพลงประกอบการสอนในสมัยที่ หม่อมเจ้าหญิงพิจิตรจิราภา เทวกุล ท่านอาจารย์ใหญ่โรงเรียนราชินี ทรงเริ่มสอนที่โรงเรียนแห่งนี้ โดยประพันธ์เพลงประกอบวิชาสังคมศึกษา ทางด้านจริย-
ศึกษา 2

หม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา กล่าวว่า บทเพลงประกอบการสอนที่ใช่ทำนองเพลงสากลนั้น ท่านเป็นผู้นำมาใช้ประกอบการสอนเป็นคนแรกในประเทศไทย ส่วนการใช้บทเพลงประกอบการสอนนั้น ท่านคิดว่า หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการฟื้นฟูปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นแบบการเรียนโดยมีกิจกรรมประกอบ (Activity) และแบบเรียนปนเล่น (Play Way) พวกที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศอาจนำวิธีการและนำบทเพลงประกอบการสอนมาใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. 1852 คือตั้งแต่สมัยเริ่มมีอนุบาลใหม่ๆ ก็เป็นได้ 3

โกวิท ชันชศิริ ให้ความเห็นเห็นว่า บทเพลงที่ใช่ประกอบการสอนนี้คงได้รับการดัดแปลงมาจาก

1. เพลงพื้นเมือง
2. เพลงปลุกใจ

¹ สัมภาษณ์ เบญจา แสงมณี. กรรมการวิทยุโรงเรียน วิชาขับร้องและดนตรี, 7 ธันวาคม 2520.

² สัมภาษณ์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, ศาสตราจารย์ประจำแผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 8 ธันวาคม 2520.

³ สัมภาษณ์หม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา, ครูใหญ่โรงเรียนสมประสงค์, 13 ธันวาคม 2520.

3. เพลงกล่อมเด็ก

4. เพลงลาติน

ฯลฯ

นอกจากนี้ นักการศึกษาอาจได้รับอิทธิพลมาจากนักจิตวิทยาชาวต่างประเทศ เช่น ไฟรเบล (Froebel) ซีซอร์ (Seashores) และกอร์ดอน (Gordon) หรือจากเพลงไทยของเราเองซึ่งมีอยู่แล้ว ¹

จากการศึกษาค้นคว้า และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พอจะสรุปได้ว่า บทเพลงประกอบการสอนนั้นอาจมีประวัติความเป็นมาจาก เพลงพื้นบ้านของไทยเราเอง เช่น เพลงกล่อมเด็ก และเพลงประกอบการเล่นของเด็ก ฯลฯ หรืออาจได้รับแนวคิดทางจิตวิทยาจากการจัดการศึกษาจากต่างประเทศ

8 ครูกับบทเพลงประกอบการสอน

ผู้ที่มีส่วนทำให้เด็กได้มีพัฒนาการตามวัยอันควรและเหมาะสมกับสติปัญญาของเด็กแต่ละบุคคลคือ ครู เพราะ "งานของครู คือการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ ปรารถนาที่จะเรียน ต้องการคนควาและสามารถคนพบได้ด้วยตนเอง การที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของครู" ²

¹ สัมภาษณ์ โกวิท ชันฉศิริ, อาจารย์ประจำแผนกวิชาสารัตถศึกษา, 15 ธันวาคม 2520.

² อรวรรณ บรรจงศิลป์, "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย : การสอนดนตรี," ใน หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, สุมิตร คุณานุภกร, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน (แผนกการพิมพ์), 2520), หน้า 135.

ครูประถมศึกษาบางส่วนยังมีความเข้าใจผิดว่าการสอนเค้กร้องเพลงนั้นเป็นการยาก ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสอน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ครูทุกคนสามารถสอนไคหากได้รับการอบรม โดยได้รับการฝึกหัดให้รู้จักวิธีสอน โดยเฉพาะอย่างถูกต้อง การฝึกหัดนั้นหมายถึงการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้¹

สายสุรี จุติกุล มีความเห็นตรงกันที่ว่า

การที่มีผู้เข้าใจว่า ผู้สอนดนตรี [ซึ่งรวมทั้งบทเพลงด้วย] จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาดนตรี หรือเป็นนักดนตรีฝีมือดีเท่านั้น เป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะครุระดับอนุบาลและประถมศึกษา ความเชี่ยวชาญไม่ใช่ปัจจัยสำคัญ ความรักดนตรีและความตั้งใจอยากให้เด็กรักดนตรีด้วย เป็นเรื่องสำคัญกว่า เหนือที่มองเห็น ปัญหาการสอนดนตรีในส่วนใหญ่นั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นของครู นั่นคือครูไม่แน่ใจว่าตนจะสอนไค ครูไม่แน่ใจว่าที่ตนสอนอยู่นั้นเป็นวิธีการที่ถูกตอง ครูขาดการแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์เรื่องการเรียนการสอนในระดับอำเภอและจังหวัด ดังนั้น การจัดการฝึกอบรมครูโดยทั่วถึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง²

~~ในต่างประเทศ ได้มีนักการศึกษาที่มีความเห็นสอดคล้องด้วยในเรื่องนี้คือ เจมส์ แอล เมอร์เซล (James L. Mursell) ได้ให้ความเห็นว่า ครูที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับดนตรี ก็สามารถนำดนตรีมาประกอบการสอนของตนได้ ถ้าครูเหล่านั้นเข้าใจเด็ก และมีความเชื่อว่า ดนตรีมีประโยชน์และสามารถช่วยให้เด็กมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จากเหตุผลนี้เอง ครูจึงพยายามที่จะหาแหล่งและวิธีการที่จะนำมาประกอบ~~

¹ หม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย : ดนตรีและการเคลื่อนไหว," ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, สุมิตร คุณานุกร, บรรณาธิการ, หน้า 151.

² สายสุรี จุติกุล, "การสอนดนตรี นาฏศิลป์ และการละครในโรงเรียน," ในจุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย, หน้า 166.

การ เรียนการสอน ¹

จากข้อความข้างต้น พอสรุปได้ว่า ครูคือบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเจริญเติบโตและก้าวหน้าทางคานจิตใจและร่างกาย โดยเฉพาะการส่งเสริมทางคานคนตรีและบทเพลงนั้น ไม่จำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้ง แต่ควรมีความมั่นใจ เข้าใจเด็ก และชวนช่วยหาความรู้ เช่น ถ้าครูเขารับการอบรมก็สามารถที่จะสอนร้องเพลงให้แก่เด็กได้ เป็นต้น

X การจัดการ เรียนการสอน

ในการจัดการ เรียนในชั้นประถมศึกษานั้น การที่จะให้เด็กตั้งใจฟังครูสอน ทั้งชั่วโมงนั้นเป็นเรื่องที่เด็กไม่อาจทำได้ เพราะเด็กย่อมเกิดความเบื่อหน่าย จึงควรมีกิจกรรมประกอบการเรียนเสมอ เพื่อให้เด็กได้มีการเปลี่ยนอิริยาบถ ²

วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กสนใจเรียนมากขึ้น คือการใช้บทเพลงประกอบการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคนตรี

อธิบดีกรมสามัญศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า บทเพลงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ³

¹ James L. Mursell, Music And The Classroom Teacher (New York : Silver Burdelt Co., 1951), p. 7.

² สุโท เจริญสุข, หลักจิตวิทยา และพัฒนาการมนุษย์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2515), หน้า 469 - 470.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. หนังสือเพลงประกอบการสอนภาษาอังกฤษ (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2515), หน้า คำนำ.

ชูชาติ เจริญลาต ได้ให้ความเห็นว่า การสอนโดยใช้บทเพลงประกอบบทเรียน จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนาน และจดจำบทเรียนได้นาน เพราะสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก ¹

การร้องเพลงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานและพอใจ ครูควรพยายามหาโอกาสส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกโดยการร้องเพลงอยู่เสมอ เด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น ชอบร้องเพลงหมู่ ซึ่งควรเป็นเพลงที่ร้องไม่ยากนัก นอกจากนี้ เด็กควรมีเสรีภาพในการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น เคาะจังหวะ หรือทำท่าประกอบ โดยครูสนับสนุนให้มีการแสดงออกในทางที่เหมาะสม ตามสังคมนิยม ²

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีความเห็นในการเลือกบทเพลงและดนตรี เพื่อสอนเด็กว่า ครูควรนำความรู้ เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สติ-ปัญญา และความเจริญทางดนตรีมาช่วยในการวางโครงการสอนด้วย เช่น เพลงที่นำมาสอน มีช่วงเสียงเหมาะสมกับระดับของเด็ก ตลอดจนวุฒิภาวะทางร่างกายและอารมณ์หรือไม่ เป็นต้น ซึ่งตรงกับความเห็นของ อรวรรณ บรรจงศิลป์ ⁴

¹ ชูชาติ เจริญลาต, การสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2521), หน้า 179.

² ไกวิท ชันชศิริ, "กิจกรรมดนตรีสำหรับครู," (เอกสารประกอบการเรียนแผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, อนุสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา (ชุดที่ 2 ประโยคประถมศึกษาตอนปลาย อันดับ 7) ขับร้องและดนตรี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2515), หน้า 12 - 13.

⁴ อรวรรณ บรรจงศิลป์, "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย : การสอนดนตรี," ใน หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, ดร. สุมิตร คุณานุกร, บรรณาธิการ, หน้า 136.

หม่อมขุนศรี บริพัตร ณ อยุธยา ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเลือกบทเพลงว่า ควรฟังเสียงทำนองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด และการร้องเพลงควรให้นักเรียนร้องเพลงเป็นหมู่ๆ โดยฝึกให้ร้องดูทำนอง ถูกจังหวะ ชัดถ้อยชัดคำ และใช้อวัยวะออกเสียงให้ถูกต้องพอสมควร¹

ไมเยอร์ส (Myers) ได้แสดงความเห็นว่าการร้องเพลงเป็นหมู่ โดยให้เด็กได้ร้องพร้อมๆกันนั้น เป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการและเป็นประสบการณ์ที่มีค่าสำหรับเด็กในชั้นประถมศึกษา²

การสอนบทเพลงแก่เด็กในชั้นประถมศึกษา ควรเลือกเพลงง่ายๆและสอนวิธีที่เด็กจะสามารถเรียนเพลงได้ 2 วิธีคือ การอ่านโน้ต และการท่องจำโดยที่ครูร้องให้ฟังและให้เด็กร้องตาม ซึ่งส่วนใหญ่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ครูควรใช้บทเพลงท่องจำเพราะการอ่านเพลงยากเกินไปสำหรับเด็กในวัยนี้ และจากจิตวิทยาในการสอนอ่าน พบว่า เด็กในระดับนี้มีประสบการณ์น้อยมากในการอ่านเพลง ดังนั้นจึงควรร้องเพลงโดยวิธีการร้องตามครู จนกว่าจะอ่านหนังสือได้คล่อง โดยอาศัยหลักดังนี้คือ

1. ครูร้องบทแรก นักเรียนฟัง
2. ครูอาจารย์ร้องซ้ำ (ถ้านักเรียนไม่มีหนังสือเพลง) ครูอ่านเนื้อเพลงให้ฟัง
3. ครูร้องเพลงวรรคแรก นักเรียนร้องตาม

---

¹หม่อมขุนศรี บริพัตร ณ อยุธยา, "กิจกรรมดนตรีสำหรับครู." (เอกสารประกอบการเรียน แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).!

²Louise Kifer Myers, Teaching Children Music In the Elementary School, 2d. ed. (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1956), p.10.

4. ครูรองวรรคที่ 2 นักเรียนรองตาม
5. ครูรองวรรคที่ 1, 2 นักเรียนรองตาม
6. ครูรองวรรคที่ 3 นักเรียนรองตาม ถ้ามีมากกว่า 3 วรรค ก็ดำเนินการสอนแบบเดียวกัน
7. ครูรองบทเพลงทั้งหมด นักเรียนรองตาม ¹

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการในการสอนบทเพลงคือ

1. การสอนควรมุ่งให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยความครึกครื้นรื่นเริง ตามธรรมชาติ
2. การเลือกบทเพลงที่สอน คือเพลงง่ายๆ ที่ช่วงเสียงของเพลงไม่สูงหรือต่ำเกินไป และควรคำนึงถึงคุณค่าของเพลงในทางศิลปการดนตรีด้วย
3. การสอนโดยให้หูเป็นสื่อฟัง คือสอนจากความจำโดยให้ร้องตามครู โดยครูอาจจะร้องเพลงทั้งเพลงให้ฟังก่อน เพื่อให้เด็กเห็นว่าไพเราะ และเกิดความอยากร้อง ถ้าเพลงยาว ครูก็อาจสอนให้เด็กร้องตามทีละวรรคหรือทีละท่อน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจจังหวะ และได้ฝึก เด็กจะรู้จักใช้เสียงและรู้จักแบ่งวรรคตอน ²

ในต่างประเทศ มีผู้ให้ความเห็นว่า เด็กจะรู้สึกสนุกสนานที่ได้ร้องเพลงดังต่อไปนี้

¹ Parks Grant, Music For Elementary Teacher (New York : Appleton -Century -Crofts, 1951), pp. 21 -23.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, อนุสารประกอบหลักสูตร ประถมศึกษา (ชุดที่ 1 ประโยคประถมศึกษาตอนต้น อันดับที่ 5) ขับร้องและดนตรี (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2511), หน้า 11.

1. บทเพลงเกี่ยวกับบ้านและโรงเรียน
2. บทเพลงเกี่ยวกับ คน โดยเฉพาะ เพลงที่เด็กๆ สามารถเติมชื่อของตนเอง หรือชื่อของเพื่อนๆ ลงไปได้
3. บทเพลงที่เด็กได้มีโอกาส ตบมือ ทำจังหวะ และแสดงท่าทางต่างๆ
4. บทเพลงที่กำลังเป็นที่นิยม ซึ่งได้ยืมมาจากโทรทัศน์ วิทยุ หรือบทเพลงในภาพยนตร์
5. บทเพลงเกี่ยวกับเทศกาล ฤดูกาลและวันหยุดอื่นต่างๆ ¹

มีผู้ทำการวิจัย บทเพลงประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในวิชานี้ ซึ่งเป็นงานวิจัยในต่างประเทศ โดยผู้วิจัยคัดเลือกเพลงที่รวบรวมไว้ เป็นเพลงเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ การทำมาหากิน ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของมนุษย์ การวิจัยนี้ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจถึงความเจริญต่างๆ ในเรื่องที่เขา กำลังเรียน ได้เป็นอย่างดี ²

จากข้อความข้างต้นพอสรุปได้ว่าควรจัด บทเพลงประกอบการสอนให้เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เพราะการใช้บทเพลงประกอบการสอนเป็นวิธีหนึ่ง ที่ช่วยให้เด็กสนใจบทเรียน และรู้สึกสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ในการใช้บทเพลงประกอบการสอนนั้น ครูต้องมีวิธีที่จะทำให้เด็กสนใจและร้องเพลงได้ และควรเลือกเพลงที่เหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย

---

¹ Dorothy R. Welty, The Teacher Aide In The Instructional Team (New York : Mc Graw-Hill, 1976), p. 205.

² แอคเนส เคอ ลามา, โรงเรียนหลังเลิกสี่แคง, แปลโดยเสนาะจิตร สุวรรณไพศิศรี, หน้า 161.

ความสัมพันธ์ระหว่างบทเพลงประกอบการสอนกับ วิชาต่างๆ

ครูประณมคนเคียวอาจต้องสอนวิชาต่างๆ หลายวิชา ดังนั้นการสอนวิชาให้สัมพันธ์กันจึงทำได้ง่าย เช่น ครูอาจจะให้เด็กๆ ช่วยกันเขียนกลอนง่ายๆ แล้วใส่ทำนองเพลงที่มีอยู่ หรือแต่งเนื้อขึ้นใหม่เอง หรือการสอนเรียงความ ประวัติศาสตร์ หรือ วิชาอื่นๆ อาจแทรกบทเพลงประกอบวิชานั้นๆ ซึ่งจะทำให้เด็กได้สนุกสนาน เพราะเด็กชอบร้องเพลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติ และทำให้เด็กชอบวิชาเหล่านั้นยิ่งขึ้น ¹

โร เบิร์ต ไนย์ (Robert Nye) และเวอร์นิส ไนย์ (Vernice Nye) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของคนตรีกับวิชาอื่นๆ ไว้ดังนี้

ศิลปะศึกษา บทเพลงช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะและสร้างเสริมจินตนาการให้แก่เด็กในการวาดภาพ ฯลฯ

พลศึกษา บทเพลงทำให้เด็กๆ ได้มีโอกาสแสดงท่าทางและการเคลื่อนไหว ซึ่งช่วยในการตอบสนองทางกาย ฯลฯ

วิทยาศาสตร์ มีบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น เมฆ ฝน ทะเล ฯลฯ

ศิลปภาษา เราสามารถนำกลอนมาใส่ทำนอง ทำให้เป็นบทเพลงได้ นอกจากนี้ การอ่านเนื้อเพลงยังเป็นการสร้างประสบการณ์ ทางด้านทักษะ และความเข้าใจ เรื่องการออกเสียงทางภาษาได้

สังคมศึกษา บทเพลงช่วยให้เข้าใจศาสนา ศิลป วัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชาติได้ และยังช่วยบอกลักษณะภูมิประเทศ ประวัติศาสตร์และความรักชาติของชนชาติต่างๆ ตลอดจนช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและเป็นสิ่งผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้เรียนได้ ²

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, อนุสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา (ชุดที่ 1 ประโยคประถมศึกษาตอนต้น ฉบับที่ 5) ขับร้องและดนตรี, หน้า 11.

² Robert Evans Nye and Vernice Trousdale Nye, Music in the Elementary School (New Jersey : Prentice -Hall, 1964), pp. 325 - 327.

จากผลการศึกษาค้นคว้าเท่าที่รวบรวมมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า ครูสามารถนำบทเพลงเข้ามาประกอบการสอนได้เกือบทุกวิชา โดยพยายามจัดให้เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของเด็ก เพื่อช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจและสนุกสนานขึ้น